

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE
Komisija za alpinizem
Dvorakova 9
1000 LJUBLJANA

7.1.2016

ZADEVA: Mnenje Komisije za alpinizem o predlogu »obnove zavarovane poti na Triglav«.

Na Komisiji za alpinizem (KA) nismo povsem enotni pri mnenju glede predloga OBNOVE obstoječe zavarovane poti na Triglav. Imamo pa kar nekaj različnih pomislekov glede omenjenega predloga, tudi takih, ki se neposredno dotikajo alpinistične aktivnosti v območju severne Triglavske stene.

KA tudi ni direktno proti vsaki pobudi o morebitnem nastanku nove zavarovane poti (ferate). Smo mnenja, da je vsako pobudo potrebno obravnavati posebej, kjer se upošteva vse možne in potrebne vidike. Mnoge od njih navajamo v tem dopisu.

V nadaljevanju bi radi izrazili naše mnenje in pomisleke:

- Dopis, ki smo ga prejeli v decembru 2015, glede »obnove zavarovane poti na Triglav«, ne postreže z dovolj dejstvi, podatki, informacijami, opisom dejanskega stanja, itn, glede omenjene pobude. Ker zares nimamo dovolj informacij in ker ne poznamo vseh dejstev ter dejanskega stanja omenjene zapuščene zavarovane poti, se težko direktno opredeljujemo. Imamo pa kar nekaj pomislekov glede obnove te poti.

- Obnova te poti bi konkretno posegla v sistem urejenih markiranih poti na vrh Triglava, to pa bi lahko povečalo ali celo spremenilo dinamiko obiskovanja vrha Triglava. Na KA menimo, da se takega posega ne sme storiti na hitro brez temeljitega razmisleka, širše razprave, ob upoštevanju vseh strokovnih mnenj, vidikov in dejstev.

- Glede na to, da je obnova te poti (v tem primeru ferate) ali nadelava nove poti, domena KPP (komisije za planinske poti), mora ta prevzeti odgovornost oz. vodenje pri razreševanju te pobude o obnovi zavarovane poti na Triglav. Seveda v sodelovanju z vsemi ostalimi komisijami, strokovnimi službami, društvi, vodstvom PZS, ostalimi institucijami, itn.

PZS mora glede omenjene pobude imeti stališče v obliki močnega konsenza večine, kjer se pomembni vidiki ne izključujejo, z upoštevanjem zakonov, stroke, pravilnikov, itn in kot taka mora potem nastopiti pri pogovorih z ostalimi vpletenimi institucijami. Nikakor ne smemo popustiti kakršnimkoli parcialnim interesom posameznikov ali posameznih skupin po obnovi poti na vrh Triglava. Pot se lahko obnovi le, če se ugotovi, da bi uporaba te ferate imela "višji" pomen za planinarjenje (gorništvo) na Triglav in hkrati ne bi posegala v kakršenkoli naravovarstvene, etične, sociološko-planinske (alpinistične), itn vidike, ki so odraz dolge tradicije in prakse slovenskega planinstva (alpinizma).

- Zakaj bi tako pot sploh imeli na Triglav? Zgolj zaradi ferate kot oblike zavarovane poti? V zadnjem obdobju je nastalo kar nekaj ferat širom Slovenije za ljubitelje ferat. Popestritev komercialne ponudbe za ljubitelje ferat ne sme biti dovolj močan argument za obnovo ali izdelavo nove poti.

- Razbremenitev obstoječih poti!? Ta teza je lahko zelo vprašljiva. Nadelava še ene ferate na Triglav ne pomeni nujno razbremenitve ostalih poti na vrh Triglava, pač pa le dodatno obremenitev gore. Dejstvo je, da je Triglav »trofejna gora« in kot tak fokus številnih posameznikov z različnimi vzgibi po vzponu nanj. Kot je rekel eden izmed znanih slovenskih alpinistov, »zgražamo se nad komercialno gnečo na Everestu, gnečo na "jeklenem" Triglavu pa dojemamo kot naravno danost.«

- Nova ferata bi lahko bila zelo vabljiva za različne posameznike z različnimi izkušnjami o varnem gibanju po tovrstnih poteh - feratah. To pa lahko pomeni dodatne komplikacije, zlasti ob nesrečah. Triglav je le visokogorje in reševalne akcije niso enostavne. S tega razloga naj da mnenje tudi GRS.

- Poleg tega obstaja v neposredni bližini stare ferate že markirana planinska pot čez Triglavsko škrbino. Če se hoče razbremeniti V in J področja Triglava (Staničev dom, Kredarico, Planiko), je pot že tam, torej ni zares potrebe po novi poti s tega stališča. Razbremenitev kot termin je pri tem vprašanju zgolj teoretski pojem, ki je lahko v praksi povsem drugačen.

- Naravovarstveni vidik. O tem bi se pustili na KA podučiti strokovnjakom, seveda pa imamo pomisleke. Triglav je že tako preoblegan. SZ stran Triglava, torej področje pod vrhom Triglava od začetka Kugijeve police do Plemenic, je bolj mirna (morda najmirnejša) stran Triglava in taka naj tudi ostane. Tako zaradi flore in favne, kot tudi zaradi planincev, ki si želijo "mirnejšega" planinarjenja. Na to temo je/bo verjetno dala Komisija za varstvo gorske narave bolj poglobljeno mnenje.

- **Zelo pomembno!** Z obnovo te poti bi se povečal obisk nemarkirane poti čez Kugijevo polico (pot je sicer površno markirana in mestoma celo opremljena z jeklenico (vprašanje varnostnih standardov)). Omenjena pot (ferata) poteka nad zahodno triglavsko planoto do koder se pride po poti čez Plemenice, z Doliča ali s Triglavske škrbine. Najbližja pot do vstopa v ferato z vzhodne strani Triglava (npr. s Staničevega doma, Kredarice), od koder je sicer največ obiska na vrh Triglava, pa je po Kugijevi polici.

Hoja po Kugijevi polici je z vidika alpinizma zelo vprašljiva. Z drugimi besedami zelo nevarna. Pot gre mestoma po meliščih, šodru, kamenju tik nad Triglavsko steno. Ker lahko hoja ob zelo veliki previdnosti še vedno proži kamenje čez rob stene, to pa je smrtno nevarno (!) za alpiniste, ki plezamo v triglavski steni, bi morebitni povečan obisk Kugijeve police pomenil povečano nevarnost za alpiniste v Steni. Najbolj delikaten del poti po Kugijevi polici, ki predstavlja največjo nevarnost za alpiniste v Steni, poteka ravno v območju Wagnerjeve grupe, Črnega grabna in (Čopovega) centralnega stebra. Tu pa potekajo (vstopi v) mnoge klasične smeri: Nemška, Skalaška, Gorenjska, Prusik-Szalayeva, Čopov steber, Zlatorogove police, itn). Torej, povečanje števila planincev na Kugijevi polici predstavlja povečanje neposredne nevarnosti za alpiniste.

Po mnenju KA bi bilo potrebno hojo po Kugijevi polici že v osnovi prepovedati, razen za alpiniste, ki sestopajo s Stene, za reševalce in še kake izjeme.

Kdor je hodil po Kugijevi polici, točne ve o čem govorimo. Kdor več pleza v triglavski steni, tudi ve. Mnogokrat naletimo na pogovor z alpinisti o letenju kamenja z vrha stene v spodnje predele Stene, ki se lahko sproži (v večini primerov) le s Kugijeve police.

- Po pogovoru z nekaj alpinisti, ki so opravili vzpon po tej poti (stari italijanski direttissimi), so opozorili, da je omenjena pot pod območjem vrha Triglava in da z vrha leti kamenje na predele te poti. Tega se tudi z obnovitvijo poti ne da preprečiti. To je še en varnostni pomislek, ki se ga ne sme ignorirati.

- Zahodno ostenje vršne piramide Triglava za alpiniste zares ni tako zelo vabljivo. Še vedno pa je to ostenje oz. stena, ki je kot taka lahko fokus alpinistov. Če ne danes, pa čez čas. Glede na to, da na Triglav vodi kar nekaj poti, naj ta del ostane "za alpiniste", torej brez poti. Ker če se nadela ferato, potem je ta status (alpinistično zanimive stene) zgubljen, ker verjetno ne bo nihče plezal tam, če se bo nekdo drug v neposredni bližini zraven vzpenjal po ferati. Ne gre skupaj!

- Triglav je v preteklosti že doživel zelo grob poseg na vršni piramidi, ko se je delala pot z Malega Triglava na vrh Triglava. Ko se je "preurejal" greben, kjer sedaj poteka pot na vrh s Kredarice, se je ta greben "razbijal" do te mere, da je bil primeren za ureditev planinske poti.

- Etični vidiki. Alpinistična etika je rezultat dolgoletne prakse plezanja in tradicije v slovenskih gorah. Prvi trije odstavki v alpinističnem kodeksu na grobo povedo vse, več pa je potem po poglavjih. Podrobnosti na: <http://ka.pzs.si/vsebina.php?pid=5>

- Po našem mnenju bi bilo smotrno staro železje (vse kar je oporečnega z vidika materialov, varnostnih standardov, itn) z omenjene poti umakniti. Treba je upoštevati varnostni vidik. Z aktualizacijo te razprave v širši javnosti, se lahko interes po vzponu na Triglav po tej ferati poveča. V sedanjem stanju pa ta nikakor ni varna. To seveda trdimo sodeč po zapisu o pobudi in po ogledu fotografij, dejanskega stanja ne poznamo. Zato menimo, da je v vsakem primeru nekaj treba narediti. Že z slik sodeč je jasno, da se obiskovalci varujejo na obstoječe železje, ki je še na tej poti. Koliko je to varno ali nevarno, ne moremo presojati, imamo pa pomisleke.

- Triglav je le Triglav. Ima poseben status, čeprav ga morda ne bi smel imeti, saj je gora kot vse ostale gore v TNP oz. v Sloveniji, Alpah, ... Menimo, da je treba biti pri teh zadevah previden in preudaren ter da se ne smemo prehitro odločati (govorim na ravni PZS). Potrebna je široka strokovna interdisciplinarna razprava.

Zapisal Miha Habjan,
Načelnik komisije za alpinizem PZS